



SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE TEKNİK ARAŞTIRMALAR
DERGİSİ

**Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaştığı Sorunları
Belirlemeye Yönelik Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi**

Aylin ÖZCAN 

Millî Eğitim Bakanlığı, Tepekent İlkokulu, Selçuklu, Konya, Türkiye
aokozann@gmail.com , ROR ID: <https://ror.org/00jga9g46>

Öz

İlk okuma-yazma öğretim süreci, eğitim-öğretim sürecinin en önemli dönüm noktalarından biridir. Öğrenci, öğretmen, aile ve tüm ülkeyi ilgilendiren bu süreçte pek çok parametre etkilidir. Bu çalışmada, ilk okuma-yazma sürecini etkileyen sorunlarla ilgili literatür taraması yapılmış olup incelenen tezlerde üzerinde durulan 4 alt problem tespit edilmiştir. Tespit edilen alt problemler; öğrenci temelli sorunlar, öğretmen temelli sorunlar, aile temelli sorunlar ve öğretim programı temelli sorunlar olarak belirlenmiştir. Tezlerin incelenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi, verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Öğrenci temelli sorunlarda okula başlama yaşının ve okul öncesi eğitimin ilk okuma yazma öğretimine olan etkileri üzerinde durulmuştur. Öğretmen temelli sorunlarda öğretmen kaynaklı eksikliklerin hizmet içi eğitim yoluyla giderilip giderilemeyeceği üzerinde durulmuştur. Aile temelli sorunlarda ailelerin sosyoekonomik durumlarının ve ailelerin eğitim-öğretime katılımının ilk okuma yazma öğretimine olan etkileri üzerinde durulmuştur. Öğretim programı kaynaklı sorunlarda ise öğretmenlerin ve velilerin öğretim programı uygulanırken yaşadıkları sorunlar üzerinde durulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin sosyoekonomik düzeyinin yüksek olmasının, velilerin eğitim-öğretime yardımcı olmalarının, öğretmenlerin hizmet içi eğitim almalarının, öğrencilerin okula doğru yaşta başlamasının, öğrencilerin okul öncesi eğitim almalarının, velilerin öğretim programı ile ilgili bilgilendirilmesinin ve doğru öğretim programının ilk okuma yazma öğretimini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci, Öğretmen, Aile, Öğretim Programı, Literatür

Atıf Bilgisi

Özcan, A. (2024), Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaştığı Sorunları Belirlemeye Yönelik Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 24, 14-33.

<http://dx.doi.org/10.59768/sustad.2024.13>

Makale Türü	Derleme
Geliş Tarihi	16.10.2024
Kabul Tarihi	18.12.2024
Yayın Tarihi	31.12.2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – iThenticate
Etik Bildirim	sosyoteknik@selcuk.edu.tr
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Reviewing Master's Theses Focused on Identifying the Challenges Faced by Primary School Teachers in Teaching Initial Literacy Skills

Aylin ÖZCAN 

Ministry of National Education, Tepekent Primary School, Selcuklu, Konya, Türkiye
aokozann@gmail.com , ROR ID: <https://ror.org/00jga9g46>

Abstract

The first literacy teaching process is one of the most important turning points of the education process. Many parameters are effective in this process, which concern students, teachers, families and the whole country. In this study, a literature review was made about the problems affecting the first literacy process and 4 sub-problems were identified in the theses examined. Identified sub-problems; student-based problems, teacher-based problems, family-based problems and curriculum-based problems. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the analysis of the theses, and content analysis was used in the analysis of the data. In student-based problems, the effects of school starting age and pre-school education on primary literacy teaching are emphasized. In teacher-based problems, it has been emphasized whether teacher-related deficiencies can be eliminated through in-service training. In family-based problems, the effects of the socio-economic status of families and the participation of families in education on primary literacy teaching are emphasized. In the problems arising from the curriculum, the problems experienced by the teachers and parents while applying the curriculum were emphasized. According to the results obtained; The high socio-economic level of the students, the help of parents in education, the in-service training of teachers, the right age for students to start school, the pre-school education of students, the information of parents about the curriculum and the right curriculum affects the first literacy teaching positively seen.

Keywords

Student, Teacher, Family, Curriculum, Literature

Citation

Özcan, A. (2024), Reviewing Master's Theses Focused on Identifying the Challenges Faced by Primary School Teachers in Teaching Initial Literacy Skills. *Selcuk University the Journal of Social and Technical Researches*, 24, 14-33.

<http://dx.doi.org/10.59768/sustad.2024.13>

Article Type	Review Article
Date of Submission	16.10.2024
Date of Acceptance	18.12.2024
Date of Publication	31.12.2024
Peer-Review	Double anonymized- Two External
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Plagiarism Checks	Yes - iThenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	sosyoteknik@selcuk.edu.tr
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Giriş

Eğitim, insanın hayatı boyunca iç ve dış dünyasını anlama ve uyum gösterme çabası sonucunda elde ettiği deneyimlerdir. Doğumla başlayıp ölüncüye kadar süren eğitimin büyük bir bölümü hayatın içinde gerçekleşse de bir bölümü okullarda ya da düzenli eğitim ortamlarında planlanmış bir ortamda gerçekleşir.

Gelişmiş toplumlarda eğitim, öncelikle anne ve babalar tarafından hem verilir hem de planlanır. Çünkü bu toplumlarda ebeveynler çocuklarının hayatlarında karşılarına çıkacak zorluklarla başa çıkabilmeleri için iyi bir eğitimden geçmeleri gerektiğine inanırlar (Saçkes, 2013). Ayrıca çocukların verilen eğitim ile toplumsal ve bilimsel gelişmelere uyum sağlamaları ve içinde buldukları çağı takip ederek hayatta başarılı olmaları beklenir.

Eğitim üst başlığı içerisinde başarı ve başarısızlık kavramları, ulaşılması beklenen hedeflere ulaşma durumuna göre kendiliğinden ortaya çıkan kavramlardır (Taşdemir & Taşdemir, 2010). Başarı kavramı, planlanmış amaçlara ulaşmak için çıkılan yolda, ne kadar ilerlendiğinin bir ölçüsü olarak tanımlanmaktadır (Soner, 2013).

İnsanın bir şeyler öğrenme süreci erken yaşlarda görsel ve dokunsal olarak başlamaktadır. Bu süreçte insan, fiziksel sınırlar sebebiyle daha sınırlı ve yavaş bir öğrenme süreci içerisindeydir. Eğitimin hızlandığı ve genişlediği dönem ise dil edinme süreci ile ailede başlamaktadır. Bu aşamada, dinleyerek ve düşündüklerini ifade ederek öğrenme sürecinde edilgen rolden etken role geçmeye başlar.

Dil gelişimiyle birlikte bireyin hayatında iletişim kavramı önemli bir yer kaplamaya başlar. İletişim, sadece gündelik hayatta karşılıklı konuşma değil, aynı zamanda bilgiye erişim, bilginin kullanılması ve üretilmesi becerilerinin kazanılması için önemli bir kazanım olarak ifade edilmektedir (Arslan & Tertemiz, 2004). Dil öğrenimi ile ortaya çıkan bir başka kavram ise iletişim becerileridir. İletişim becerileri, modern toplumların ilerleyebilmesi, gelişebilmesi, tüm kültür öğelerinin paylaşılması, problemlerin çözülmesi, nitelikli bireylerin yetiştirilmesi için geliştirilmesi gereken yeteneklerin başında gelmektedir.

Etkili bir iletişimin gelişim sürecinde edinilmesi gereken beceriler; Okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Dinleme becerisi bireyde ilk ortaya çıkan beceridir ve konuşma, okuma ve yazma becerilerinin kaynağını oluşturur (Doğan, 2010). İnsanlar dinleyerek yeni bilgiler edinir ve diğer duyularıyla birlikte zihinsel öğrenme süreçlerinin gelişimine katkı sağlarlar.

İlköğretim düzeyindeki öğrencilerde konuşma ve dinleme becerileri öğrenme sürecinin en önemli araçlarındandır. Bu süreçte öğrenciler, bilgiyi dinleyerek, görerek, dokunarak ve uygulayarak öğrenirler. Ancak bu yöntemlerin hepsinde eğitimin ya da materyalin ikinci bir kişi tarafından hazırlanarak verilmesi gerekmektedir (Aktay & Aktay, 2020).

Bu aşamada okuma kavramı devreye girer. Okuma, dünya genelinde, belirli bir bölgede, ülke içinde ya da ülke içinde bir bölgede insanların bazı sembol ve karakterleri anlamlandırılabilmesidir. Okuma becerisi sayesinde birey, var olan bilgiyi ikinci bir kişiye ihtiyaç duymaksızın öğrenebilir. Okuma kavramı aynı zamanda iletişimin de bir parçası olarak yazılı iletişim kurmanın da bir öğesidir. Bireyler okuyarak kendisine verilen değil, elde etmek istedikleri bilgiye erişerek bilginin önündeki sınırları kaldırmış olurlar. Okuyarak bilgiye erişim, bireyin hayatındaki her alanda dengeli bir gelişim için de gerekli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Günlük hayatın karmaşası, mesleki bilgiler, yaşadığımız çevre, yaşadığımız dünya ve evren gibi pek çok karmaşık olguya dair insanoğlunun bugüne kadar elde ettiği bilgi ve tecrübe, okuma becerisi ile bireyin bir kazanımı haline gelir (Özbay, 2006).

Modern eğitim-öğretim sistemlerinde okuma kavramı tek başına değerlendirilmez. Okuma kavramı, yazma kavramıyla birlikte değerlendirilir. Yazma, dünya genelinde, belirli bir bölgede, ülke içinde ya da ülke içinde bir bölgede insanların tanıdığı bazı sembol ve karakterlerin çeşitli nesnelere çizilmesidir.

Okuma kavramı ile edinilen bilgiler, konuşma dili ile diğer insanlara bilgi verme ya da iletişim amaçlı olarak aktarılabilir. Ancak, konuşma dili ile kalıcı ve modern dünyada resmi bilgiler aktarılamaz. Ayrıca, bilimin gelişmesine öncülük eden bilgi paylaşımı yazma ile gerçekleşmektedir. Bu sayede dünyanın dört bir yanındaki araştırmacılar, araştırarak, deney ve gözlem yaparak elde ettikleri bilgiyi bir üst seviyeye taşıyabilmek için yazarak insanlığın hizmetine sunarlar (Karagöz & Şeref, 2020).

Günümüzde okuma ve yazma kavramları birlikte kullanılarak okuma-yazma olarak tek bir kavram halinde ele alınmaktadır. Gelişmiş ülkelerde okuma-yazma oranı ya da bir başka deyişle okur-yazarlık oranı bir gelişmişlik göstergesi olarak ele alınmakta olup bu oranın yüksek tutulması için gerekli önlemler alınmaktadır. Çünkü okur-

yazarlık oranları ülkelerde bilim ve teknolojiye kamu hizmetlerine, iletişime ulaşma, sağlık hizmetlerinden tarıma kadar pek çok parametreyi etkilemektedir.

Okuma-yazma oranlarının artırılabilmesi için öncelikle okullaşma oranı adı verilen altyapının olması gerekmektedir. Ancak altyapı tek başına okuma-yazma oranının artırılabilmesi için yeterli değildir. Altyapının yanında öğretmen yeterlilikleri, ailelerin okur-yazarlık durumu, eğitim verilen bölgenin sosyal ve ekonomik yapısı, öğrenci temelli problemler ve öğretim teknikleri de okuma-yazma eğitiminin başarısında etkilidir.

Eğitim-öğretim tarihi boyunca okuma-yazma eğitiminde pek çok farklı yöntem kullanılmıştır ve halen geliştirilmeye devam etmektedir. Genel olarak bu yöntemler, harf yöntemleri, cümle yöntemleri ve sese dayalı yöntemler olarak ele alınmıştır. Ülkemizde de okullaşma oranı artmaktadır. Bunun yanında aile, öğretmen ve öğrenci farkındalığı da artmaktadır. İstenilen seviyeye getirilememiş parametreler araştırmacılar tarafından sürekli araştırılmakta olup özellikle son yıllarda bu konuda yayınlanmış pek çok çalışma bulunmaktadır (Başar & Gürbüz, 2020).

Bu çalışmada, ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve öğrenci, öğretmen, aile, öğretim programı anahtar sözcükleriyle ilgili tezler taranmış olup, bu alanda karşılaşılan alt problemler ve araştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

1. Sorun

Bu çalışmada, bireylerin ve ülkelerin gelişiminde önemli bir parametre olan ilk okuma-yazma eğitimi ele alınmıştır. Bu kapsamda; Aile, öğrenci, öğretmen ve öğretim programı temelli sorunları ele alan bazı çalışmalar incelendikten sonra ortaya koydukları problem ve araştırma sonuçları tartışılmıştır.

Bu araştırmanın problem cümlesi “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili yazılmış yüksek lisans tezlerinde araştırılan sorunlar nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

Ana problemin yanı sıra çalışmanın alt problemleri şunlardır:

- Problem kapsamında incelenen tezlerin yapım yılları, yöntemleri, araştırma modelleri, kullanılan veri toplama teknikleri, verilerin analizi, konuları ve alt problemleri nelerdir?
- İncelenen tezlerde ilk okuma yazma öğretiminde öğrenci temelli sorunlar nelerdir?
- İncelenen tezlerde ilk okuma yazma öğretiminde aile temelli sorunlar nelerdir?
- İncelenen tezlerde ilk okuma yazma öğretiminde öğretmen temelli sorunlar nelerdir?
- İncelenen tezlerde ilk okuma ve yazma öğretim programı temelli sorunlar nelerdir?

1.1. İlgili Çalışmalar

İlk okuma yazma eğitimi, bireyin dünyaya gelip dinlemeye başladığı an başlayan bir süreçtir. Bu süreçte dinleme yetisinin sağlığı, duyduğu kelime sayısı, kişisel öğrenme kapasitesi, beynin gelişimi gibi parametreler sürecin ileri aşamalarını etkileyen önemli parametrelerdir (Ülkeröğlü, 2022). Bu süreçte ihmal edilen bireylerin ilk okuma yazma öğrenim süreci olumsuz etkilenmektedir. Bireyin öğrenme kapasitesi ya da başka bir deyişle zekâ seviyesi doğuştan gelen genlerle ilgilidir. Ancak bu kapasitenin ortaya çıkması için uygun koşulların ortaya çıkması gerekmektedir (Başaran, 2004). Örneğin bebeğine kitap okuyan ebeveynlerin özellikle de okuduğu kitabı bebeğin göreceği şekilde okuduğu takdirde, bebek sesler ile yazıyı oluşturan semboller arasındaki bağı kapasitesi elverdiği ölçüde anlamaya başladığı yapılan çalışmalarda görülmüştür (Maciej et al., 2015; Metin & Gökçay, 2014; Tarcan, 2019). Uzun süre kendisine bu yöntemle kitap okunan çocukların metinle sesler arasındaki bağları okuma yönü ve kelimeler arası boşluklar açısından kurmaya başladıkları görülmüştür.

Erken yaşlardaki ilk okuma yazma eğitimini etkileyen bir başka problemde işitme, görme, el-göz koordinasyonu gibi yetkinliklerdir. Bu yetkinliklere sahip olmayan bireylerin ilk okuma yazma öğretiminde zorluklar yaşanmaktadır (Altun, Çetin, & Bay, 2014). Bu sebeple bu yetkinlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Yazma ile ilgili olarak özellikle ellerdeki küçük kasların yetkinlikleri test edilerek geliştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalarda mandal etkinlikleri, ipe boncuk dizme, top oyunları, oyun hamuru etkinlikleri gibi oyunlarla küçük kasların geliştirildiği görülmüştür (Dönmezler, 2016). Kasları yeterli gelişmişlik düzeyinde olan bireylerin yazma eğitimi sırasında faydalı olduğu görülmüştür. İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan bir başka konu başlığı da okula uyum problemleridir. Özellikle okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin okulun yapısına uyum sağlayamadığı ve durumun da öğretim sürecini olumsuz etkilediği gözlenmiştir (Gülay, 2011).

Bazı durumlarda okul öncesi eğitimin ailelerin aceleci ve baskıcı tavırları yüzünden olumsuz etkileri olabilmektedir. Okul öncesi eğitimde okuma yazma eğitimi vermeye çalışan bazı ailelerin harf ve heceleri yanlış

öğretmeleri sonucunda bireyin okuma yazma öğretiminde sorunlar yaşanabilmektedir (Sağırlı, Atik, Âli, & Eğitim, 2022).

Okulların sahip olduğu alt yapıda ilk okuma yazma öğretiminde yaşanan zorluklardan biridir. Yeterli materyalin olmaması, birleştirilmiş sınıflar, aşırı kalabalık sınıflar gibi sınırlamalar sebebi ile ilk okuma yazma öğretimi zorlaşabilmektedir (Özben, 2000).

Öğrencilerin ilk okuma yazma öğretimi için yeterli olgunluğa sahip olmamaları da karşılaşılan zorluklardan bir tanesidir. Bu süreç her ne kadar okul öncesi eğitim ile aşılmaya çalışılsa da bazı öğrenciler yeterli olgunluğa ulaşamaz ve okul korkusu oluşarak öğretim süreci zorlaşır. Okul korkusunun sebeplerinden biri de erken yaşta okula başlama olabilmektedir. Bunu aşamayan öğrenciler okuma yazmada başarısız olabilirken bu başarısızlık aynı zamanda diğer derslerini de etkileyebilmektedir (Eratay, 2011). Öğrencilerin ilk okuma yazma için yeterli olgunluğa erişme yaşı yaklaşık 72 aylık oldukları dönem olarak öngörülmektedir. Bu yaştan altındaki ve üstündeki öğrencilere okuma yazma eğitimi vermenin başarısız olmalarına sebep olacağını düşünen araştırmacılar bulunmaktadır (F. Güneş, 2013; Tatal & Oral, 2015).

İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan bir başka problemde yöntemlerin yıllar içinde sürekli değişmesidir. Bir dönem harf yöntemi kullanılırken, ardından cümleden kelimeye ulaşmaya dayalı yöntemler kullanılmıştır. Daha sonra ise ses temelli okuma yazma öğretimi yöntemine geçilmiştir. Pek çok aile ses temelli okuma yazma sistemine alışmadığından dolayı öğrencilerin bu sistemle öğrenmelerinde sorunlar yaşanmaktadır.

Öğrencilerin sağ, sol, yukarı, aşağı gibi yön kavramlarını öğrenmiş olmaları da ilk okuma yazma öğretiminde önemlidir. Yön kavramı öğrencilerin oturuş pozisyonu, kalem tutuş şekli, harflerin öğretilmesi süreci, çizgi takibi gibi öğrenme sürecinde karşılaşılan problemlerin pek çoğunu etkilemektedir. Örnek olarak yön kavramı tam gelişmeyen öğrenciler d ve b harflerini ayırt edemez ve sürekli karıştırır.

Vural (2007), yapmış olduğu çalışmasında ailenin sosyoekonomik durumunun ilk okuma yazma eğitimine olan etkisini araştırmıştır (Vural, 2007). Araştırmasında ilk önce problemin durumunu ortaya koymuştur. Ailelerin ilköğretim döneminde okul ile koordineli olmaları gereken bir dönemdir. Bu süreçte ailelerin yerine getirmeleri gereken önemli görevleri bulunmaktadır. Bu görevler, yapıldığı taktirde okuldaki öğrenim sürecini olumlu yönde etkileyebilir, yapılmadığı takdirde ise olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Vural' a göre ailenin ilköğretim sürecinde yerine getirmesi gereken görevler en azından aşağıda (1-6) maddelerindeki gibi olmalıdır şeklinde açıklanmıştır.

1. Ailenin ilköğretim öğrencisini öğrenmek ve başarılı olmak için motive etmesi,
2. Aile bireylerinden öğrenci ödevlerine yardımcı olabilecek kişilerin bulunması,
3. Ailenin kitaplık, çalışma köşesi, çalışma odası gibi ders çalışmaya elverişli mekânlarının bulunması,
4. Öğrencinin oyun aktiviteleri, kültürel aktiviteler ve dersler arasında verimli bir program yapmasını sağlaması ve programın takip edilmesi,
5. Öğrencinin öğrenme denemelerine imkân sağlanması ve hayal dünyasının gelişmesine katkıda bulunulması,
6. Öğrencinin fikirlerine saygı duyulması, fikirlerini doğru bir dille açıklayabilmesine yardım edilmesi (Vural, 2007).

Vural (2007), yapmış olduğu çalışmasını alt, orta ve üst sosyoekonomik gelir seviyesinden ailelerin bulunduğu 6 devlet okulu ve 1 özel okul ile sınırlandırmıştır. Bu okullardan belirlenen birinci sınıf öğrencilerinden 10'ar öğrenci ve velileri araştırmaya dâhil edilmiştir. Ayrıca bu 7 okuldan birer öğretmen belirlenmiştir.

Çalışma esnasında, ilköğretim okulları ile ilgili 28 farklı durum, farklı sosyoekonomik düzeydeki aileler üzerinde araştırılmıştır. Ailenin sosyoekonomik durumu ile ilgili araştırılan konu başlıklarına ait araştırma sonuçları incelendiğinde; Ekonomik durumu iyi olan, öğrencisi ile daha fazla vakit geçiren, gerekli eğitim materyallerini sağlayan, gerekli mekânı sağlayan, evde kitap okuyan, rehberlik desteği alan, öğretmen ile koordineli çalışan ailelerin çocuklarının daha erken okuma yazmaya geçtiği görülmüştür (Vural, 2007).

Kırca (2007), yapmış olduğu çalışmasında öğrenci temelli problemlerden olan okul öncesi hazır bulunuşluğun ilk okuma yazmaya olan etkisini incelemiştir (Kırca, 2007). Yapmış olduğu araştırmasında öncelikle problemin durumunu ortaya koymuştur. Okul öncesi eğitimin tüm eğitim kademelerini, gelecek yaşamı, kişisel güveni, yaratıcılığı, sosyal yaşamı, duygu ve düşünceleri etkilediğini belirtmiştir. Çocuk, okul öncesi eğitimde dinlemeyi, sorular sormayı, toplum içinde cevap vermeyi, temel el becerilerini ve temel seviyede çevresini öğrenmeye başlar. Bu yetkinlikler çocuğun özgüvenini ve kelime hazinesini arttırarak ilköğretim için hazır hale getirir. Bu konuda dünyadan ve ülkemizden örnekler vererek sağlıklı bir okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, okul öncesi

eğitimi almayan öğrencilere göre daha başarısız olduklarını ortaya koymuştur. Yapılan çalışmada ilköğretime hazır bulunuşluk ile ilgili 13 farklı parametrenin etkisi araştırılmıştır.

Çocuğun okul öncesi hazır bulunuşluğu ile ilgili 13 farklı konu başlığı altında yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde; İlk okuma yazma ile ilgili görselleri ayırt edebilme, sesleri ayırt edebilme, ses harf ilişkileri, anlama, akıl yürütme parametrelerinin hepsinde okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin daha önde oldukları gözlenmiştir (Kırca, 2007).

Kavak (2019), yapmış olduğu çalışmasında öğretim programı temelli sorunlardan olan ses temelli cümle yönteminin uygulanması esnasında ortaya çıkan sorunları incelemiştir (Kavak, 2019). Yapmış olduğu çalışmasının giriş kısmında problemin geçmişini ve önemini vurgulamıştır. İlk okuma yazma öğretiminin öneminden dolayı bu konuda her geçen gün yeni yöntemler ortaya konmaktadır. Bu kapsamda zaman içinde bireşim, çözümlenme ve karma yöntemler uygulanmıştır. Bireşim yönteminde öncelikle harfler verilerek ses, hece ve kelimeler verilir. Çözümlenme yönteminde ise kelime, cümle ve hikâyeler verilerek bütünden parçaya ulaşma hedeflenir. Bireşim ve çözümlenme yöntemlerinin benzer ya da zıt yönlerinin bir araya getirilerek oluşturulan yöntemlere ise karma yöntemler adı verilmiştir.

Bu çalışmada yapılan çalışmada, Konya İli merkez ilçelerinde görev yapan en az bir kez ses temelli cümle yöntemini uygulamış olan birinci sınıf öğretmenlerinin bir kısmı ile görüşülerek yöntemde karşılaşılan zorluklar incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin öncelikle seslerin öğrencilere tanıtılması esnasında ortaya çıkan zorluklardan bahsettikleri görülmüştür. Bahsedilen bir başka problem de hecelerin oluşturulması esnasında ortaya çıkan bağlama sorunları olmuştur. Bir başka problem ise kelimelerden cümle oluşturma sürecinin zorluğu olmuştur. Çalışma içerisinde problemlere dair detaylı sayısal analizlere yer verilmiş olup bu analizler öğretmenlerin belirttiği sorunları destekler nitelikte olmuştur (Kavak, 2019).

Aydın (2017), yapmış olduğu çalışmasında sınıf öğretmenlerinin okuma yazma öğretim sürecinde karşılaştığı sorunların çözümü için hizmet içi eğitim sistemi çözümünü incelemiştir (Aydın, 2017). Yapmış olduğu çalışmasının giriş kısmında öğretmenlerin neden hizmet içi eğitim alması gerektiğini araştırmıştır. Bu bağlamda, vurguladığı ilk problem; 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren okuma-yazma öğretiminde kullanılmaya başlanan ses temelli cümle yöntemi (STCY) tekniğinin eğitimini lisans eğitimi esnasında almamış olan öğretmenlerdir. Bu öğretmenler, STCY tekniğinin eğitimini almadıklarından dolayı her ne kadar daha önce okuma-yazma eğitimi vermiş olsalar dahi yeterince bilgi sahibi olmadıkları düşünülmektedir. Aynı konu ile ilişkili olarak bazı öğretmenlerin farklı lisans programlarından mezun olmaları sebebi ile hem yeni tekniklerde yetersiz olmaları hem de genel olarak ilk okuma yazma öğretiminde yanlış uygulamalar yaptıkları düşünülmektedir. Bu çalışmada öğretmenlerin yetersiz olduğu ya da hizmet içi eğitim almaları gereken problemlerin anket ve formlar ile tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, tespit edilen konularda hali hazırda bir hizmet içi eğitim hizmetinin bulunup bulunmadığı da vurgulanmıştır (Aydın, 2017).

1.2. Amaç

Okuma-yazma eğitimi, insanların hayatları boyunca ihtiyaç duydukları en önemli öğrenme ihtiyaçlarından biridir. Bireylerin hayallerini gerçekleştirme, hayattaki zorluklarla mücadele edebilmesi, toplumun geri kalanı ile etkili şekilde iletişim kurabilmesi, geçmişten günümüze aktarılan yazılı ve görsel bilgilerin anlaşılabilmesi, kendisini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmesi için gereklidir. Okuma-yazma bireylerin sadece kendisini değil içinde bulunduğu toplumun ortalama gelişmişlik düzeyini de belirleyen unsurlardan bir tanesidir. Uygar toplumlarda bazı bireylerin her şeyi belirlemesi ve her problemi çözmesi beklenmez aksine her bireyin okuyarak ve yazarak topluma katkı sağlaması beklenir. Toplum içerisinde bir bireyin sorgulayabilmesi, analiz edebilmesi, düşüncelerini ifade edebilmesi için ön koşul, okuyup yazabilmesidir. İnsan hayatında bu kadar önemli olan okuma-yazma öğretim sürecinin doğru yönetilebilmesi için bu süreçte ortaya çıkan sorunların iyi analiz edilmesi gereklidir. Bu çalışmanın amacı, ilk okuma-yazma sürecinde ortaya çıkan sorunları ortaya koyan, araştıran ve sonuçlarını tartışan çalışmaların ele alınıp incelenmesidir.

1.3. Önem

İlk okuma-yazma öğretiminde öğretmen, aile, öğrenci ve öğretim programı temelli sorunların araştırılması bu alanda çalışan ve uygulayan öğretmenlere fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir. Yapılan araştırmalar ve elde edilen sonuçlar hangi alan olursa olsun o alanın uygulayıcılarına yol gösterici olduğu ve o alana katkı sağladığı yapılan çalışmalarda görülmüştür. İlk okuma-yazma öğretiminde karşılaşılan sorunları konu alan bu çalışmada, ilk okuma-yazmaya etki eden parametreler ve sorunlar yapılan çalışmalarda incelenmiş ve çalışma içerisinde

tartışılmıştır. Elde edilen çalışma sonuçlarına da yer verilen bu çalışmada, araştırma sonuçlarının alan uygulayıcısı olan öğretmenlere yardımcı olacağı değerlendirilmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

İncelenen tezlerde yapılan araştırmalar 1 ve 2. Sınıf öğretmen, öğrencileri ve velileri üzerinde yapılmıştır. Araştırma verileri alt problemleri doğrudan içeren yüksek lisans tezlerine ve öğrenci, öğretmen, aile, öğretim programı anahtar sözcükleriyle tarama yapılan yüksek lisans tezlerine aittir.

2. Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemi, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Bu çalışmada nitel araştırma yönteminin çeşitlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için içerik analiz yaklaşımı kullanılmıştır.

Araştırma evrenini, Türkiye’de 2006-2022 yılları arasında yazılmış. “İlk okuma-yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar” alanında yapılmış. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Tez Merkezi’ne aktarılmış. Öğrenci, öğretmen, aile, öğretim programı anahtar sözcükleriyle taranmış yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, YÖK Tez Merkezi (tez.yok.gov.tr) kullanılarak elektronik ortamda ilk okuma-yazma öğretiminde karşılaşılan “öğrenci temelli sorunlar”, “öğretim programı temelli sorunlar”, “aile temelli sorunlar” ve “öğretmen temelli sorunlar” anahtar kelimeleri ile tarama yapılmış ve bu kapsamda 30 adet teze ulaşılmıştır.

Nitel araştırma yöntemi ile yapılan bu çalışmada doküman incelemesi, verilerinin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında ilk okuma-yazma öğretiminde karşılaşılan sorunların tespitine yönelik yapılmış olan tezler YÖK Tez Merkezi üzerinden elektronik ortamda ulaşılmıştır. Elde edilen tezler, bu çalışmanın alt problemlerine göre kategorize edilerek tezin yapım yılı, yöntemi, araştırma modeli, kullanılan veri toplama tekniği, verilerin analizi, konu, alt problemler ve tezlerin sonuçlarına ilişkin bulgular özet bilgi halinde sunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bu bölümünde taranan tezlerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çalışma kapsamında taranan tezlerin; yapım yılı, yöntemi, araştırma modeli, veri toplama teknik ve araçları, veri analiz teknikleri, konuları, alt problemleri, sonuçları ve önerilerine ait bulguları incelenmiştir.

3.1. Tezlerin Yapım Yılına İlişkin Bulgular

Elde edilen tezlerin yıllara göre dağılımı incelenmiştir (Tablo 3.1.1). Taranan tezlerin ilki 2006 yılında yapılmış olup son taranan tez ise 2022 yılında yapılmıştır. 2007, 2008, 2014 ve 2019 yıllarında ilk okuma yazma öğretimi ile ilgili tezlerde bir artış gözlenmiştir.

Tablo 3.1.1. Tezlerin yıllara göre dağılımı

Yazarlar	Yıl	Sayı	%
(Sönmez, 2006)	2006	1	3.3
(Bektaş, 2007; Kırca, 2007; Oçak, 2007; Samancı, 2007; Vural, 2007)	2007	5	16.6
(Değirmenci, 2008; Gülbaş, 2008; Yıldırım, 2008)	2008	3	10
(Aktürk, 2009; Yiğit, 2009)	2009	2	6.6
(Bulut, 2010)	2010	1	3.3
(Yazanoğlu, 2011)	2011	1	3.3
(Tutal, 2013)	2013	1	3.3
(Akça, 2014; Özcan, 2014; Şimşek, 2014; Uslu, 2014)	2014	4	13.3
(Aydın, 2017)	2017	1	3.3
(Eroğlu, 2018)	2018	1	3.3
(Calın, 2019; Çatalcı, 2019; Çiçek, 2019; Kavak, 2019; Kılınçer, 2019; Kıvrak, 2019)	2019	6	20
(G. Güneş, 2020; Kabaş, 2020)	2020	2	6.6
(Tabak, 2021)	2021	1	3.3
(Ülkeroğlu, 2022)	2022	1	3.3

3.2. Tezlerin Yöntemlerine İlişkin Bulgular

İncelenen tezlerde kullanılan yöntemler Tablo 3.2.1.'de verilmiştir. Tablo incelendiğinde en fazla kullanılan yöntemin karma araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Karma araştırma yöntemi nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin her ikisinin de kullanıldığı yöntemdir. İkinci en çok kullanılan yöntem ise nicel araştırma yöntemidir. En çok kullanılan üçüncü yöntem ise nitel araştırma yöntemi olarak görülmektedir.

Tablo 3.2.1. Tezlerde kullanılan yöntemler

Tür	Yöntem	Sayı	%
Yüksek Lisans	Nicel	8	26.6
	Nitel	6	20
	Karma	10	33.3
	Betimsel	3	10
	Örnekleme	2	6.6
	Literatür araştırması	1	3.3

3.3. Tezlerde Kullanılan Araştırma Modelleri

Taranan tezler araştırma modeli açısından incelenmiştir. İnceleme sonuçları Tablo 3.3.1'de gösterilmiştir. Taranan tezlerin %66,6'sında araştırma modeli olarak tarama modeli kullanılmıştır. Tezlerin %20 sinde araştırma modeli belirtilmemiştir. Çalışmaların %6,6'sı literatür incelemesi modeli, yine %6,6'sı da durum çalışması araştırma modeli ile yapılmıştır.

Tablo 3.3.1. Tezlerde kullanılan araştırma modelleri

Tür	Model	Sayı	%
Yüksek Lisans	Tarama modeli	20	66.6
	Literatür incelemesi	2	6.6
	Durum çalışması	2	6.6
	Verilmemiş	6	20

3.4. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Teknikleri ve Kullanılan Araçlar

Taranan tezlerde 11 farklı veri toplama tekniği ve aracı kullanılmıştır. Bazı tezlerde birden fazla veri toplama tekniği ve aracına yer verilmiştir. Tablo 3.4.1.'de verilen veri toplama teknikleri ve araçları incelendiğinde en çok kullanılan veri toplama aracının %31,9 oran ile anket olduğu görülmektedir. İkinci en çok kullanılan veri

toplama aracı ise %27,6 oran ile yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış çeşitleri olan görüşme formları olmuştur.

Tablo 3.4.1. Tezlerde kullanılan veri toplama teknikleri ve kullanılan araçlar

Tür	Teknik-Araç	Sayı	%
Yüksek Lisans	Ölçek	6	12.7
	Görüşme formu	13	27.6
	Anket	15	31.9
	Gözlem	4	8.5
	Kelime testi	1	2.1
	Başarı testi	1	2.1
	Literatür taraması	3	6.3
	Doküman incelemesi	1	2.1
	Ön test – Son test	1	2.1
	Okuduğunu anlama testi	1	2.1
	Metropolitan okul olgunluğu testi	1	2.1

3.5. Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Teknikleri

Taranan tezlerde kullanılan veri analiz teknikleri Tablo 3.5.1.'de verilmiştir. Tablo incelendiğinde frekans / yüzde tekniğinin %20 oran ile en çok kullanılan teknik olduğu görülmektedir. İkinci en çok kullanılan veri analiz tekniği ise %15,7 ile betimsel analiz tekniği olmuştur. Ayrıca bu istatistiksel analizlerin yapılabilmesi için tezlerin %30'unda IBM firmasına ait olan SPSS (Statistics is a Powerful Statistical Software) istatistiksel analiz yazılımının kullanıldığı belirtilmiştir.

Tablo 3.5.1. Tezlerde kullanılan veri analiz teknikleri

Tür	Teknik	Sayı	%
Yüksek Lisans	Frekans / Yüzde	14	20
	Standart sapma	7	10
	Aritmetik ortalama	6	8.5
	T-testi	6	8.5
	Tek yönlü varyans	4	5.7
	İki yönlü varyans	2	2.8
	Ki kare testi	2	2.8
	İçerik analizi	7	10
	Betimsel analiz	11	15.7
	Tukey testi	2	2.8
	Games Howels testi	3	4.2
	U testi	3	4.2
	Korelasyon analizi	1	1.4
	Ortalama fark önemlilik testi	1	1.4
	T2 testi	1	1.4

3.6. Taranan Tezlerin Konuları

Tablo 3.6.1.'de taranan tezlerin konuları görülmekte olup 13 farklı konu başlığı altında yazıldığı görülmektedir. İlk okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemler ile ilgili tezler %30 ile tabloda ilk sırada yer almaktadır. Ardından %13,3 ile öğretmen görüşlerine tezlerde yer verilmiştir. Üçüncü olarak ise %10 ile öğretim programı ve ilk okuma yazmaya etki eden faktörlere tezlerde yer verilmiştir.

3.7. Taranan Tezlerin Alt Problemleri

Taranan tezlere ait alt problemler kategoriler halinde Tablo 3.7.1.'de verilmiştir. Bu çalışmanın alt problemleri olan öğretmen temelli sorunlar, öğrenci temelli sorunlar, aile temelli sorunlar ve öğretmen temelli sorunlar, taranan tezlerin alt problemlerini kategorize etmede kullanılmıştır. Tablo incelendiğinde, taranan tezlerin alt problemleri kategorilere göre dengeli bir dağılım göstermektedir.

Tablo 3.6.1. Taranan tezlerin konuları

Tür	Konu	Sayı	%
Yüksek Lisans	İlk okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemler	9	30
	İlk okuma yazma öğretimine etki eden faktörler	3	10
	İlk okuma yazma öğretiminde öğretmen yeterliliği	1	3.3
	İlk okuma yazma öğretiminde öğretim programı	3	10
	İlk okuma yazma öğretiminde öğretmen görüşleri	4	13.3
	İlk okuma yazma öğretiminde okul öncesi eğitimin etkisi	1	3.3
	İlk okuma yazma öğretiminde ailenin sosyo-ekonomik durumu	1	3.3
	İlk okuma yazma öğretiminde aile katılımının etkileri	1	3.3
	İlk okuma yazma öğretiminde dil gelişiminin etkileri	1	3.3
	İlk okuma yazma öğretiminde kelime dağarcığının etkileri	1	3.3
	İlk okuma yazma öğretiminde hazır bulunuşluk düzeyinin etkileri	1	3.3
	İlk okuma yazma öğretiminde okula başlama yaşının etkileri	2	6.6
	İlk okuma yazma alanında tez incelemesi	2	6.6

Tablo 3.7.1. Taranan tezlerin alt problemleri

Kategori	Alt problemler
Öğretmen	Öğretmen cinsiyetinin etkisi
	Öğretmenin mezun olduğu üniversitenin etkisi
	Öğretmen kıdeminin etkisi
	Öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin etkisi
	Öğretmenlerin öğretim programına ilişkin görüşleri
	Öğretmen yeterliliğinin etkisi
	Öğretmen iletişim becerisinin etkisi
Öğrenci	Öğrenci cinsiyetinin etkisi
	Okul öncesi eğitimin etkisi
	Dil gelişim düzeyinin etkisi
	Hazır bulunuşluk düzeyinin etkisi
	Kelime dağarcığının etkisi
	Okula başlama yaşının etkisi
	Arkadaş ve çevrenin etkisi
Dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinin etkisi	
Aile	Ailenin sosyoekonomik düzeyinin etkisi
	Aile katılımının etkisi
	Aile öğrenim durumunun etkisi
	Ailedeki kardeş sayısının etkisi
	Anne-baba yaşının etkisi
Ailelerin öğretim programına ilişkin görüşleri	
Öğretim programı	Kelime testlerinin etkisi
	Sınıf mevcudunun etkisi
	Ses temelli cümle yönteminin etkisi
	Ders kitaplarının etkisi
	Bitişik eğik el yazısının etkisi
	Dik temel yazı kullanımının etkisi
	Müstakil sınıf ve birleştirilmiş sınıfın etkisi

3.8. Taranan Tezlerin Sonuçlarına İlişkin Bulgular

3.8.1. Öğretmen Temelli Sorunlar

Araştırmanın bu bölümünde taranan tezlerde elde edilen bulgular bu çalışmanın alt problemlerine göre kategorize edilerek verilmiştir. Tablo 3.8.1’de ilk okuma yazmada karşılaşılan öğretmen temelli sorunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bu bulgulara göre öğretmenlerin ilk okuma yazma ile ilgili bilgi eksikliklerinin hizmet içi eğitim ile giderilebileceği belirlenmiştir. Öğretmenlerin çok sayıda öğrenci ve öğretmen ile görev yapmaları, zaman

çinde çok sayıda sorunu tecrübe etmeleri anlamına geldiğinden mesleki tecrübenin ilk okuma yazma başarısına olumlu yönde etki ettiği görülmüştür.

Tablo 3.8.1. Taranan tezlerin öğretmen temelli sorunlar ile ilgili sonuçlarına ilişkin bulgular

Kategori	Sonuçlar
Öğretmen	Öğretmenlerin mesleki tecrübeleri ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Öğretmenlerin eksik kaldığı konuların hizmet içi eğitim ile tamamlanması ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Öğretmen cinsiyeti ilk okuma yazma başarısını etkilememektedir Öğretmenlerin bilgi ve motivasyon eksiklikleri ilk okuma yazma başarısını olumsuz yönde etkilemektedir Öğretmenin teknolojiyi etkin kullanımı ilk okuma yazma başarısını olumlu yönde etkilemektedir Öğretmen-öğrenci iletişimi ilk okuma yazma başarısını olumlu yönde etkilemektedir Öğretmenlerin lisans dönemindeki başarılarının ilk okuma yazma başarısını etkilediğine ilişkin anlamlı bir sonuç elde edilememiştir

3.8.2. Öğrenci Temelli Sorunlar

Tezler ilk okuma yazmada karşılaşılan öğrenci temelli sorunlar açısından incelenmiştir ve sonuçlara ilişkin bulgulara Tablo 3.8.2’de yer verilmiştir. Taranan tezlerde öğrencilere ilişkin pek çok parametrenin araştırıldığı görülmüştür. Bu parametrelerden bazılarında birden fazla tezde yer verilmiş olup sonuçlarına vurgu yapılmıştır. Örneğin okul öncesi eğitimin önemi birden fazla tezde vurgulanmış olup okul olgunluğu gelişimine, kelime dağarcığı gelişimine ve ilk okuma yazma başarısına olumlu yönde etki ettiği görülmüştür. Birden fazla tezde vurgu yapılan bir başka parametre de okula başlama yaşı üzerine yapılan çalışmalardır. Okula başlama yaşının okul olgunluğu ve ilk okuma yazma başarısını etkilediğine dikkat çekilmiştir.

Tablo 3.8.2. Taranan tezlerin öğrenci temelli sorunlar ile ilgili sonuçlarına ilişkin bulgular

Kategori	Sonuçlar
Öğrenci	Okul öncesi eğitim ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Okul olgunluğunu yakalamış çocukların ilk okuma yazma başarısını diğer çocuklara göre daha iyi olmaktadır Sınıf, çevre özellikleri, okul, demografik yapı, ve sınıf öğrenci sayıları ilk okuma yazma başarısını etkilemektedir. Teknolojinin etkin kullanımı ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Kelime dağarcığı gelişiminin yüksek olması öğrencilerin ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Cinsiyetin ilk okuma yazma başarısı üzerine bir etkisi olmadığı görülmüştür Okula başlama yaşı arttıkça okul olgunluğunun arttığı gözlenmiştir Bireysel farklılıklar ilk okuma yazma öğretiminde başarıyı belirleyici faktör olarak gözlenmiştir Öğrencilerin ön öğrenmeleri ve nitelikli materyaller ile karşılaşması ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Öğrencinin devamı ya da devamsızlığı ilk okuma yazma başarısını etkilemektedir Öğretmen-öğrenci ilişkisi ilk okuma yazma başarısını etkilemektedir Öğrencinin fiziksel enerjisi ve sağlık durumu ilk okuma yazma başarısını etkilemektedir

3.8.3. Aile Temelli Sorunlar

Tezler ilk okuma yazmada karşılaşılan aile temelli sorunlar açısından incelenmiştir ve sonuçlara ilişkin bulgulara Tablo 3.8.3’te yer verilmiştir. Aile temelli sorunlardan en çok vurgu yapılan konu başlıkları ise ailenin sosyoekonomik durumu ile ailenin eğitim öğretim faaliyetlerine katılımı olmuştur. Sosyoekonomik durum yaşanan çevreyi, yaşanan evi, alınabilen materyalleri ve sağlanabilen diğer imkânları etkilediğinden dolayı ilk okuma yazma başarısını en çok etkileyen faktörlerden biri olmaktadır. Ailenin eğitim öğretim faaliyetlerine katılımı ise okul olgunluğu, kelime dağarcığı gelişimi, aile-öğrenci iletişimi, aile-öğretmen iletişimi gibi pek çok eğitim öğretim parametresini etkilediğinden dolayı ilk okuma yazma başarısını etkilemektedir.

Tablo 3.8.3. Taranan tezlerin aile temelli sorunlar ile ilgili sonuçlarına ilişkin bulgular

Kategori	Sonuçlar
Aile	Ailelerin eğitim-öğretim faaliyetlerine katılımı ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Sosyoekonomik düzeyin yüksek olması ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Ailenin eğitim düzeyinin yüksek olması ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Ailenin mesleği ilk okuma yazma başarısını etkilemektedir Ailedeki birey sayısı azaldıkça aile-öğretmen iletişimi olumlu yönde etkilenmektedir Okul yönetiminin öğretmen-aile iletişimini güçlendirecek uygulamaları ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Okulun bulunduğu çevre ve ailede konuşulan dilin niteliği ilk okuma yazma başarısını etkilemektedir Ailede ve çevrede Türkçe dışında bir dilin konuşuluyor olması ilk okuma yazma başarısını olumsuz yönde etkilemektedir

3.8.3. Aile Temelli Sorunlar

Tezler ilk okuma yazmada karşılaşılan öğretim programı temelli sorunlar açısından incelenmiştir ve sonuçlara ilişkin bulgulara Tablo 3.8.4'te yer verilmiştir. İlk okuma yazmayı etkileyen diğer pek çok parametrenin yanında, okulda uygulanmakta olan öğretim programı da etkileyen önemli faktörlerden bir tanesidir. Taranan tezlerde yapılan araştırmalarda mevcut ve geçmiş öğretim programları karşılaştırılmış olup avantaj ve dezavantajlarına yer verilmiştir. İlk okuma yazma için uygulanan öğretim programının yanında birinci sınıf öğrencilerine uygulanan okula uyum programının okul olgunluğu gelişimine olumlu yönde etki ettiğine de ayrıca vurgu yapılmıştır.

Tablo 3.8.4. Taranan tezlerin öğretim programı temelli sorunlar ile ilgili sonuçlarına ilişkin bulgular

Kategori	Sonuçlar
Öğretim programı	Öğretim programının uygulanması esnasında ve uygulama sonucunda değerlendirme araçları ile başarımın ölçülerek geri bildirim yapılması ilk okuma yazma başarısını arttırmaktadır Ses temelli cümle yöntemi ilk okuma yazmada kalıcı öğrenme sağlamaktadır Ses temelli cümle yöntemi ilk okuma yazmada öğrenme hızını arttırmaktadır Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazmaya geçiş daha erken olmaktadır Okula uyum programının uygulanması okul olgunluğu gelişimini olumlu yönde etkilemektedir Bitişik eğik yazı ile ilk okuma yazmaya başlayan öğrencilerin dik temel harfler ile okuma yazmada zorluk çektikleri gözlenmiştir Ses temelli cümle yönteminde okuduğunu anlamada sorunlar yaşanmaktadır

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazmada karşılaştıkları sorunların belirlenmesine yönelik yapılan yüksek lisans tezleri incelenmiştir. Bu kapsamda taranan tezler; yapım yılı, yöntemi, araştırma modeli, veri toplama teknik ve araçları, veri analiz teknikleri, konuları ve ilk okuma-yazma öğretiminde öğretmen temelli sorunlar, öğrenci temelli sorunlar, aile temelli sorunlar, öğretim programı temelli sorunlar alt problem olarak belirlenmiştir. Belirlenen alt problemler kavramsal olarak açıklanmış ve ardından bu konuda yapılmış 30 adet yüksek lisans tezi incelenerek elde edilen bulgulara ve sonuçlara yer verilmiştir.

Elde edilen tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde tezlerin ilki 2006 yılında yapılmış olup son tez ise 2022 yılında yapılmıştır. Araştırmada en fazla sayıda tez 2007 yılına aittir. Tezlerde kullanılan yöntemler incelendiğinde %33,3 ile en fazla karma araştırma yönteminin kullanıldığı görülmüştür. Taranan tezlerde araştırma modeli açısından incelendiğinde %66,6 ile tarama modelinin en fazla tercih edilen model olduğu görülmüştür. Tezlerde kullanılan veri toplama teknikleri ve kullanılan araçlar incelendiğinde en çok kullanılan veri toplama aracının anket olduğu görülmüştür. Anket dışında diğer veri toplama araçları görüşme formlarıdır. Tezlerde kullanılan veri analiz teknikleri frekans, yüzde tekniği, betimsel ve içerik analiz tekniği olmuştur. Tezler konuları açısından incelendiğinde 13 farklı konu başlığı görülmüştür. Taranan tezlerin alt problemleri ise öğretmen temelli sorunlar, öğrenci temelli sorunlar, aile temelli sorunlar ve öğretim programı temelli sorunlar başlıkları altında toplandığı görülmüştür.

Öğretmenlerin mesleki tecrübelerinin ilk okuma yazma eğitimi başarısını etkilediği yapılan çalışmalarla belirlenmiştir. Tecrübeli bir öğretmenin, mesleğe yeni başlayan bir öğretmene göre ilk okuma yazma öğretiminde daha başarılı olduğu görülmüştür. Ancak bazı durumlarda öğretmenin tecrübeli olup olmadığına bakılmaksızın öğretmenin eksik kaldığı durumlar saptanmıştır. Bu durumlarda hizmet içi eğitim yolu ile bu eksikliğin giderilip giderilemeyeceği araştırılmıştır. Araştırma sonucunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin, almayan öğretmenlere göre sorun yaşanan konuda daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalarda genellikle cinsiyet faktörü de araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırma sonuçları analiz edildiğinde cinsiyet faktörünün anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Her türlü iş ortamında olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de motivasyon eksikliği başarıyı düşüren etkenlerden bir tanesidir. Yine yapılan araştırmalarda motivasyonu yüksek olan öğretmenin daha başarılı olduğu görülmüştür. Öğretmen başarısı ile ilgili bir başka parametre de öğretmenlerin sınıf içi ve dışında teknolojiyi ne kadar etkin kullandıklarıdır. Taranan tezlerde teknolojiyi etkin kullanan öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretiminde daha başarılı oldukları görülmüştür.

Öğretmenlerin sınıf içi ve dışı öğrenci iletişimi, okul ile ilgili pek çok parametreyi etkileyen etkenlerden biridir. Öğretmen-öğrenci ilişkisi öğretmenin motivasyonunu doğrudan etkilediği gibi öğrencinin de başarısını pek çok yönden etkilemektedir. Öğretmen-öğrenci ilişkisinin iyi olduğu sınıflarda ilk okuma yazma başarısının yüksek olduğu görülmüştür. Bazı araştırmalarda öğretmenlerin lisans öğrenimi esnasındaki başarısı da araştırma parametresi olarak kullanılmıştır. Bu araştırmaların sonuçlarında lisans öğrenimi esnasındaki başarının ilk okuma yazma başarısına anlamlı bir etki yapmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin okul öncesi eğitim almalarının ilk okuma yazma başarısına etkisi tezlerde sıklıkla araştırılan konulardan bir tanesidir. Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi eğitim; hazır bulunuşluk seviyesini, okul olgunluğunu, fiziksel becerileri, kelime dağarcığı seviyesini etkilediği tespit edilmiştir. Yine bu parametrelerinin ilk okuma yazma başarısına olan etkileri araştırıldığında olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Birinci sınıf öğrencilerinin başarısını etkileyen en önemli faktörlerden biri de okul olgunluğu parametresidir. Buna göre okul olgunluğu seviyesi yüksek olan öğrencilerin ilk okuma yazma başarısının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Okulun fiziksel özellikleri ve sınıf mevcudu hem öğretmenleri hem de öğrencileri etkileyen faktörlerden bir tanesi olduğu yapılan çalışmalarda görülmüştür. Buna göre fiziksel şartları iyi olan ve sınıf mevcudu düşük olan okulların öğrencilerinin ilk okuma yazma başarısının daha iyi olduğu görülmüştür. İlk okuma yazma aşamasında olan çocukların olabildiğince çok duyu organlarına hitap edilmesinin başarıyı arttırdığı yapılan çalışmalarda görülmüştür. Eğitim öğretimde teknoloji kullanımının çok sayıda duyu organına hitap etmesinin ilk okuma yazma öğretiminde başarıyı arttırdığı taranan tezlerde görülmüştür. Taranan tezlerdeki araştırma parametrelerinden bir tanesi de öğrenci cinsiyeti olmaktadır. Yapılan analizlerde öğrenci cinsiyetinin ilk okuma yazma başarısında anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. İlk okuma yazma aşamasında olan öğrenciler için en önemli parametrelerden bir tanesinin de okula başlama yaşı olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalarda 66 ay ve altında okula başlayan öğrencilerin ilk okuma yazma başarısının 67 ay ve üzerine göre daha düşük olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin sahip olduğu karakterlerin de ilk okuma yazma başarısında etkili faktörlerden biri olduğu görülmüştür. Buna göre sabırlı olan, iletişimi güçlü olan öğrencilerin ilk okuma yazma başarılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ailenin ve okulun sağladığı materyaller de ilk okuma yazma başarısında etkili faktörlerden bir tanesidir. Daha nitelikli materyallere sahip olan öğrencilerin ilk okuma yazmada daha başarılı olduğu görülmüştür. Öğrencilerin okula devamı da başarıyı etkileyen önemli parametrelerden bir tanesidir. Derslere devam eden öğrencilerin ilk okuma yazma başarısı dâhil okul ile ilgili pek çok parametrede daha başarılı oldukları görülmüştür. Öğrencilerin öğretmenleri ile kurduğu ilişki de öğrencilerin ilk okuma yazma başarısını doğrudan etkileyen parametrelerden bir tanesidir. Öğretmeni ile daha iyi ilişkiler kuran öğrencilerin ilk okuma yazma başarılarının daha yüksek olduğu yapılan araştırmalarda tespit edilmiştir. İnsan sağlığı parametresi hayatın genelini etkileyen bir parametredir. Sağlığı yerinde olan ve enerjisi yüksek olan öğrencilerin ilk okuma yazma başarısının yüksek olduğu görülmüştür.

Ailelerin eğitim öğretime faaliyetlerine katılım sağlamaları taranan tezlerdeki araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin okul olgunluğunu ve genel başarısını olumlu yönde etkileyen unsurlardan biridir. Bir başka etken olan sosyoekonomik durum, öğrencilerin hayatının genelini etkileyen unsurlardan biridir. Öğrencinin yaşadığı ortam, gittiği okul, sağlanan materyaller ve diğer eğitim öğretim destekleri ailenin sosyoekonomik durumuna bağlıdır. Araştırma sonuçlarına göre sosyoekonomik durumu yüksek olan öğrencilerin ilk okuma yazma başarısı daha yüksektir. Ailelerin sahip oldukları meslek de öğrencilerin hayatını etkileyen unsurlardan bir

tanesisidir. Öğrencilere yeterli imkânları verebilen ve zaman ayırabilen ailelerin çocuklarının ilk okuma yazma başarıları daha yüksek olmaktadır. Ailedeki birey sayısının az olması, ailenin öğrenci ile daha yakın ilişkiler kurarak daha fazla destek vermesinden dolayı ailedeki birey sayısı azaldıkça ilk okuma yazma başarıları artmaktadır. Öğretmen-aile iletişimi de ilk okuma yazma başarısını etkileyen unsurlardan biri olarak araştırma sonuçlarına yansımıştır. Öğretmeni ile iyi ilişkiler kuran ailelerin çocuklarının ilk okuma yazma başarıları diğerlerine göre daha iyi olmaktadır. Aile içerisinde konuşulan Türkçe'nin niteliği ya da aile içerisinde konuşulan dilin Türkçe olup olmaması da ilk okuma yazma başarısını etkileyen unsurlardandır. Aile içerisinde daha düzgün bir Türkçe'nin kullanılıyor olması ya da Türkçe dışında bir dilin konuşulmaması da ilk okuma yazma başarısını arttıran unsurlardandır.

Öğretim programları, altyapı, öğrenci ve öğretmenler dışında ilk okuma yazma başarısını etkileyen unsurlardandır. Öğretim programlarının doğru anlaşılması, çıktılarının ölçülmesi ve bu çıktılarda geri dönüşler alınarak uygulanması ilk okuma yazma başarısını arttırdığı görülmüştür. Günümüz itibari ile ilk okuma yazmada öğretim programı olarak ses temelli cümle yöntemi uygulanmaktadır. Öncelikle seslerin öğretildiği bu yöntemde öğrenme hızını arttırdığından dolayı ilk okuma yazmaya geçiş daha erken olmaktadır. Ancak bu yöntemde okuduğunu anlama diğer yöntemlere göre daha geç gerçekleşmektedir. Taranan tezlerde öğretim programları ile vurgu yapılan bir konu da öğretim programları değiştirilirken öğretmen ile birlikte ailelerin de bu konularda bilgilendirilmesi gerektiği hususudur. Aile katılımının önemine bu çalışma kapsamında değinilmiş olup ilk okuma yazma başarısını arttıran unsurlardan olduğu belirtilmiştir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular, ilk okuma yazma eğitiminde karşılaşılan sorunların çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular üzerinden tartışma yapıldığında, farklı parametrelerin birbirleri ile olan ilişkilerinin ilk okuma yazma başarısını önemli ölçülerde etkilediği görülmektedir. Bu durum, eğitimin bireysel ve çevresel faktörlerin etkileşiminde nasıl şekillendiğini anlamak için kapsamlı bir bakış açısı gerektirdiğini göstermektedir.

İlk okuma yazma eğitiminde öğrenci temelli sorunların başında okul öncesi eğitimin eksikliği, yetersiz el-göz koordinasyonu ve okul olgunluğunun sağlanamaması gibi faktörler gelmektedir. Bulgular, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, almayanlara göre daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, Kırcı (2007) ve Ülkeröğlü (2022) gibi çalışmalarla uyumlu olup, çocukların erken yaşta eğitimle kazandıkları temel becerilerin, ilerleyen aşamalarda başarıları için belirleyici olduğunu göstermektedir. Özellikle kelime dağarcığının zenginleştirilmesi ve el-göz koordinasyonunu geliştirici etkinliklerin, bu eğitim sürecinde olumlu etkiler sağladığı belirlenmiştir. Ancak, bu faktörlerin birbiriyle olan ilişkileri daha ayrıntılı çalışmalarla ele alınmalıdır.

Araştırma bulguları, ailelerin sosyoekonomik durumunun öğrenci başarısı üzerinde kritik bir rol oynadığını göstermiştir. Vural'ın (2007) çalışmasında da vurgulandığı gibi, ailelerin çocukları için uygun çalışma alanları ve materyaller sağlaması, çocukların başarı oranlarını anlamlı bir şekilde artırmaktadır. Bununla birlikte, sosyoekonomik seviyesi düşük ailelerin, eğitime katılımlarını arttıracak destekleyici programların geliştirilmesi gerekliliği de önem kazanmaktadır. Bunun yanı sıra, ailenin eğitim seviyesinin öğrencinin okul başarısına olumlu etkileri, ailelerin bu sürece aktif olarak dahil edilmesiyle daha etkili hale getirilebilir.

Araştırmada, öğretmenlerin mesleki tecrübelerinin ve aldıkları hizmet içi eğitimlerin, ilk okuma yazma başarısını etkileyen temel unsurlar olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki yetkinlikleri ve öğrenci-veli iletişimindeki becerileri, başarı oranlarını artırmaktadır. Ancak, öğretmenlerin bu becerileri geliştirme süreçlerinde karşılaştıkları engeller üzerine daha fazla çalışma yapılmalıdır. Aydın (2017)'in belirttiği gibi, hizmet içi eğitim programlarının daha kapsamlı hale getirilmesi, bu eksikliklerin giderilmesinde etkili olabilir.

Ses temelli cümle yöntemi, başlangıç aşamasında hızlı bir öğrenme sağlasa da okuduğunu anlamaya dair yaşanan sorunlar, yöntemin bu açıdan geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Kavak (2019) bu yöntemin avantajlarını vurgularken, başlangıçta karşılaşılan zorluklara da dikkat çekmiştir. Bunun yanı sıra, öğretim programlarının uygulanmasında öğretmen ve velilere yönelik bilgilendirme toplantıları ve eğitim materyallerinin daha çeşitli hale getirilmesi önerilmektedir.

Öğretmenlerin mesleki tecrübelerinin önemine bu çalışmada daha önce vurgu yapılmıştır. Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin mesleki tecrübelerden faydalanabilmesi için tecrübeli öğretmenler ile hizmet içi eğitimler, seminerler ve diğer etkinliklerle bir araya getirilmeleri, öğrencilerin ilk okuma yazma başarısına katkı sağlayacağı

değerlendirilmektedir. Ayrıca genel olarak öğretmenlerin yeni öğretim programları, yeni bilgiler ve yeni teknolojiler ile ilgili düzenli olarak hizmet içi eğitimlere tabi tutulmaları ilk okuma yazma başarısını açısından faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bilgi ve tecrübe dışındaki başarıyı etkileyen bir başka faktörde öğretmenlerin motivasyonlarıdır. Öğretmenlerin başta özlük haklarının iyi düzeyde tutulması olmak üzere, buldukları yerleşim birimi, okul, veliler ve öğrenciler ile ilgili tanıtıcı faaliyetlerin yapılması motivasyonlarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin kendi alanlarındaki gelişen teknolojileri takip etmeleri ilk okuma yazma başarısını olumlu yönde etkilediğinden daha önce bahsedilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin teknolojiyi takip edebilmeleri için okullarda gerekli alt yapı ve materyallerin sağlanmasının ilk okuma yazma başarısına olumlu yönde katkı yapacağı değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin mevcut düzenlemelere göre okul öncesi eğitim almaları zorunlu değildir. Ancak yapılan çalışmalarda görüldüğü üzere okul öncesi eğitimin kelime dağarcığı, okula hazır bulunuşluk düzeyi, fiziksel gelişim düzeyi gibi önemli parametreleri etkilemektedir. Buna göre ailelerin çocuklarına okul öncesi eğitim aldırılmalarının ilk okuma yazma başarısını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Teknoloji kullanımının ilk okuma yazma başarısını olumlu yönde etkilediğine daha önce değinilmiştir. Buna göre ilk okuma yazma çağına gelmiş olan çocuklara teknolojinin doğru kullanımının öğretilmesinin ilk okuma yazma başarısına katkı sağlamaktadır. Bireysel farklılıklar hayatın her alanında olduğu gibi okula başlangıç aşamasında da etkili olmaktadır. Başarıyı olumsuz yönde etkileyebilecek farklılıklar ile ilgili hem ailelerin hem de okuldaki öğretmen ve rehber öğretmenlerin etkin şekilde üzerinde durarak bu problemi çözmelerinin ilk okuma yazma başarısını olumlu yönde etkileyeceği değerlendirilmektedir.

Ailelerin eğitim-öğretim faaliyetlerine katılımı ilk okuma yazma sürecini olumlu yönde etkilemektedir. Buna göre ailelerin bu sürece katılmasını sağlayacak hem yerel hem de ulusal düzeyde etkinliklerin yapılması sürece olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Okul-aile iş birliği eğitim öğretim faaliyetlerini olumlu yönde etkilemektedir. Buna göre okul yönetimlerinin aileleri okul ile iş birliğine teşvik etmek için etkinlikler yapması ilk okuma yazma sürecini olumlu yönde etkileyecektir. Ailede Türkçe dışında dillerin konuşulduğu ailelerde, ailelere öğretim programı ile ilgili çeşitli etkinliklerle bilgi verilmesi ve eğitim öğretime katılımlarının sağlanmasının ilk okuma yazma sürecinde etkili olduğu görülmüştür.

Kaynakça | References

- Akça, B. (2014). *İlkokul birinci sınıf öğretim programına yönelik öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aktay, G., & Aktay, E. G. (2020). İlkokul Öğrencilerinin Dinleme ve Konuşma Becerilerine İlişkin Metaforik Algıları. *International Journal of Language Academy*, null(33), 143–158. doi:10.29228/IJLA.42690
- Aktürk, Y. (2009). *İlk okuma-yazma öğretiminde “ses temelli cümle yöntemi” nin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri (şanlıurfa/viraneşehir örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Altun, S., Çetin, Ö., & Bay, D. (2014). Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 244–263. doi:10.12780/UUSB281
- Arslan, A. (Gürsel), & Tertemiz, N. (2004). İlköğretimde bilimsel süreç becerilerinin geliştirilmesi. *The Journal of Turkish Educational Sciences*, 2(4), 479–492. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26126/275209>
- Aydın, H. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunların hizmet içi eğitim ile giderilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Başar, M., & Gürbüz, H. M. T. (2020). İlk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 8(1), 1–20. doi:10.35233/OYEA.666563
- Başaran, I. (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zekâ kuramı: bir inceleme. *Ege Journal of Education*, 5(1), 7–15. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/egeefd/issue/4920/67308>
- Bektaş, A. (2007). *Ses temelli cümle yöntemiyle gerçekleştirilen ilk okuma-yazma öğretiminin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bulut, A. K. (2010). *Eğitimde ses temelli cümle yöntemi uygulanan öğrencilerin okuma yazmaya geçişlerinde etkili olan faktörlerin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Calın, T. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma-yazma öğretimine ilişkin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Çatalcı, M. (2019). *Okuma yazma öğretiminde dik temel harflerin kullanımının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Çiçek, M. (2019). *Türkiye’de ilk okuma yazma alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Değirmenci, M. (2008). *İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yönteminin uygulanmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, Y. (2010). Dinleme becerisini geliştirmede etkinliklerden yararlanma. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 263–274. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/tubar/issue/16968/177233>
- Dönmezler, E. (2016). Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, 1(1), 42–53. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/tujped/issue/32340/370012>
- Eratay, E. (2011). Okul öncesi çocuklarında davranış problemleri. *Education Sciences*, 6(3), 2347–2362. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/19819/212066>
- Eroğlu, M. (2018). *Ses temelli cümle öğretim yöntemine ilişkin öğretmen görüşleri (diyarbakır örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Gülây, H. (2011). 5-6 yaş grubu çocuklarda okula uyum ve akran ilişkileri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 10(36), 1–10. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/esosder/issue/6150/82585>
- Gülbaş, Ç. (2008). *Yeni ilköğretim 1. Sınıf ilkokuma yazma dersi öğretim programı uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

- Güneş, F. (2013). Okuma Yazma Öğrenme Yaşı / Age for Learning Literate. *Journal of Theory and Practice in Education*, 9(4), 280–298. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/eku/issue/5458/74014>
- Güneş, G. (2020). *İlk okuma yazmayı farklı yazı türleriyle öğrenen sınıf öğretmenleri adaylarının bitişik eğik yazı ve dik temel yazıyı kullanım durumları* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Kabaş, İ. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi öz yeterlik algıları ile ilk okuma yazma öğretim programına bağlılıkları* (Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2020). Yazma Becerisiyle İlgili Makaleler Üzerine Bir İnceleme: Web of Science Veri Tabanında Eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67–86. doi:10.16916/ADED.619090
- Kavak, G. (2019). *Ses temelli cümle yönteminin uygulama aşamalarında ortaya çıkan sorunlar* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kılınçer, Ç. (2019). *1. Sınıf öğrencilerinin okuma ve yazmaya geçiş sürecini etkileyen faktörlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (bingöl ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kırca, M. A. (2007). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kıvrak, Z. (2019). *Öğretmenlerin gözünden ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma süreçlerine ailelerin katılımının etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Maciej, S., Becker, F. G., Cleary, M., Team, R. M., Holtermann, H., The, D., ... (2015). فاطمی, ح. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Resimli Öykü Kitabı Okuma Etkinlikleri ile Çocukların Dil Gelişimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uniwersytet Śląski*, 7(1), 343–354. doi: 10.2/JQUERY.MIN.JS
- Metin, G. T., & Gökçay, G. (2014). Bebeklik ve Erken Çocukluk Döneminde Kitap Okuma: Çocuk Sağlığı İzlemlerinde Etkili Bir Gelişim Önerisi. *Çocuk Dergisi*, 14(3), 89–94. doi: 10.5222/J.CHILD.2014.089
- Oçak, S. (2007). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişim düzeyleri ile okuma-yazma başarısı arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özbay, M. (2006). Okuma Eğitiminde Çevre Faktörü. *Eurasian Journal of Educational Research*, 0(24), 161–170. Retrieved from <http://search/yayin/detay/64544>
- Özben, K. (2000). Birleştirilmiş sınıf uygulamasında karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale University Journal of Education*, 8(8), 162–171. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11135/133191>
- Özcan, E. (2014). *Birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel okul olgunluğu düzeylerinin okuma yazmayı öğrenme sürecine olan etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Saçkes, M. (2013). Erken çocukluk eğitiminde önem verilmesi gereken gelişimsel alanlar: Anne-baba ve öğretmen önceliklerinin karşılaştırılması. Doi:10.12738/estp.2013.3.1634
- Sağırılı, M., Atik, U., Âli, H., & Eğitim, Y. (2022). Öğretmen Görüşlerine Göre Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, 24(3), 376–389. doi:10.17556/ERZIEFD.1057284
- Samancı, S. (2007). *Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminde İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Şimşek, M. (2014). *İlkokul 1. Sınıf 60-72-84 aylık karma yaş grubu çocukların öğrenim gördüğü sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Soner, O. (2013). Aile uyumu, öğrenci özgüveni ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Marmara University Atatürk Education Faculty Journal of Educational Sciences*, 12(12), 249–260. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/maruaebd/issue/381/2393>
- Sönmez, M. (2006). *Ses Temelli Cümle Yönteminin Uygulanmasında Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaştığı Sorunları Belirlemeye Yönelik
Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi

- Tabak, B. (2021). *İlk okuma yazma öğretimine etki eden temel faktörlerin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi* (Yüksek Lisans). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, İstanbul.
- Tarcan, A. (2019). Babıldama döneminde okuma taklidi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(69), 373–384. doi:10.17755/ESOSDER.466084
- Taşdemir, M., & Taşdemir, A. (2010, August 1). Okullarda Başarı ve Başarısızlık Olgusu: Tipik Öğrenci Davranışları Yönüyle Bir Durum Araştırması. *Journal of Uludağ University Faculty of Education*. Bursa Uludağ University. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/16692/173494>
- Tatal, Ö. (2013). *İlk okuma-yazma öğrenmede okula başlama yaşının okuma-yazma başarısına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Tatal, Ö., & Oral, B. (2015). İlk okuma-yazma öğrenmede okula başlama yaşının okuma-yazma başarısına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 96–121. doi:10.14582/DUZG
- Ülkeroğlu, O. (2022). *Öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştığı sorunlar ve COVID-19 sürecindeki ilk okuma yazma öğretiminde yaşanan sorunların karşılaştırılması*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Uslu, S. (2014). *Yenilenen İlkokul Basamağında Gerçekleştirilen Okuma Yazma Öğretim Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Vural, S. (2007). *Ailenin sosyoekonomik düzeyinin birinci sınıf öğrencilerinin aile-öğretmen iletişimi ve okuma yazma başarısıyla ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Yazanoğlu, G. (2011). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinde kelime dağarcığı gelişiminin ilkokuma yazma başarısı ve sosyoekonomik düzey ile ilişkisi*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yiğit, V. (2009). *Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretim sürecinde karşılaşılan güçlükler ve bu güçlüklerle baş etme stratejilerinin belirlenmesi; (Şırnak ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yıldırım, M. (2008). *Birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okullarında ses temelli cümle öğretimi yöntemi ile ilk okuma yazma öğretimi sırasında karşılaşılan güçlükler* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.